Hallintovaliokunta
Eduskunta
hav@eduskunta.fi

Lausunto; Komission asetusehdotus ECRIS-rikosrekisteritietojen vaihdosta (keskitetty ECRIS-TCN-järjestelmä) ja komission direktiiviehdotus ECRIS-rikosrekisteritietojen vaihdosta (kolmansien valtioiden kansalaiset), U 46/2017

Merkittävimmät kannat

ECRIS-tiedonvaihtoa koskevia neuvotteluita on seurattu poliisissa tarkkaan, mutta trilogivaiheessa neuvottelujen tukeminen on ollut vähäisempää kuin aiemmissa vaiheissa. Poliisin näkökulmasta ECRIS-ehdotukset tavoitteineen ovat kannatettavia, joskin poliisin mahdollisuudet hyödyntää rikosrekisteritietoja ovat Suomessa rajalliset.

EU-alueella oleskelevien ja EU:ssa rikoksista epäiltyjen ja rikoksiin syyllistyneiden henkilöiden luotettava tunnistaminen ja tietojen vaihtaminen epäillyistä ja tuomituista henkilöistä on keskeinen osa turvallisuuden ylläpitämistä ja rikosten ennalta ehkäisemistä. Sormenjälkitietojen kerääminen, tallentaminen ja vertailu ovat luotettavan tunnistamisen apukeinoja, ja niillä on suuri merkitys myös rikostorjunnan ja -tutkinnan kannalta.

Merkittävin kysymys käsiteltävänä olevassa U-jatkokirjelmässä liittyy kaksoiskansalaisten sormenjälkitietojen tallennusvelvollisuuteen. U-jatkokirjelmän ja sen tausta-asiakirjojen mukaan tallennusvelvollisuus olisi kapeampi niiden henkilöiden osalta, joilla on kolmannen valtion kansalaisuuden lisäksi unionin kansalaisuus. Heidän osaltaan tallennettaisiin sormenjäljet ECRIS-TCN -keskusjärjestelmään vain jos ne on kerätty kansallisen lain mukaisesti rikosasian käsittelyn aikana. Poliisin näkökulmasta olennaista on, että tietojen keräämis- ja tallentamisvelvollisuus on riittävän kattava ja selkeästi määritelty, jotta poliisi voi esitutkintaa suorittaessaan toimia tehokkaasti. Nyt käsillä oleva teksti täsmentää tallennusvelvoitetta eikä poissulje kokonaan tällaisten kaksoiskansalaisten tietojen tallennusta keskusjärjestelmään. Valtioneuvoston kantaan kirjattu näkemys, että neuvottelutulos vastaa Suomen neuvottelukantoja, on oikea ja hyväksyttävissä.

Yksityiskohtaisia huomioita

Neuvosto on ehdottanut, että toimivaltaiset viranomaiset voisivat tehdä haun ECRIS-TCN-järjestelmään sen tarkistamiseksi, onko henkilöllä, jolla on jonkin jäsenvaltion kansalaisuus, rikosrekisterimerkintöjä kolmannen maan kansalaisena (U-jatkokirje s. 4). Tällainen lisäys sääntelyyn olisi tervetullut, sillä se täsmentäisi mahdollisuuden rikosrekisterimerkintöjen riittävän kattavaan tarkistukseen myös tilanteissa, joissa aikaisemmin kolman-

nen valtion kansalaisena unionissa työskennellyt ja liikkunut henkilö on saanut unionin kansalaisuuden.

On hyvä, että kasvojentunnistus teknisenä tunnistusmenetelmänä on huomioitu neuvotteluissa. Luotettavan tunnistamisen varmistamisen näkökulmasta on olennaista, että tekstissä mahdollistetaan kasvokuvien lisääminen keskusjärjestelmään silloin, kun ne on kansallisesti kerätty ja liitettävissä.

Tekstiin on tullut täsmennystä ns. aikaisemmin tuomittujen sormenjälkitietojen lisäämisestä. Tietojen eheyden varmistamiseksi on toivottavaa, että näitä tietoja voidaan lisätä vain tilanteissa, joissa tietojen välinen yhteys on voitu selvästi todentaa.

Tietojen korjaamiselle on sovittu aikarajat, joita tuomiovaltion tulisi noudattaa pyrkiessään korjaamaan jonkun muun sen syöttämissä tiedoissa havaitsemia virheitä. Aikarajat ja täsmälliset velvollisuudet edistävät sitä, että niitä päätöksiä, joihin ECRIS-TCN-tietoja haetaan, tehdään oikeilla tiedoilla. Kansallisesti korjausprosessin järjestäminen ei välttämättä ole kovin yksinkertaista ja vaatinee viranomaisten tietojärjestelmiltä sellaista yhteentoimivuutta, jota ei vielä ole olemassa.